

שמות פרק יב פסוק יא

וְכַךְ תֵּאָכְלוּ אֹתוֹ מִתְּנִיכֶם חֲגָרִים נְעִלְיֶכֶם
בְּרִגְלֵיכֶם וּמִקְלָכֶם בְּיָדְכֶם וְאָכַלְתֶּם אֹתוֹ בְּחִפְזוֹן
פֶּסַח הוּא לִיקוֹן:

רש"י

מתניכם חגרים - מזומנים לדרך: **בחפזון** - לשון
בהלה ומהירות, כמו (שמואל א' כג כו) ויהי דוד
נחפז ללכת, (מלכים ב' ז טו) אשר השליכו ארם
בחפזם: **פסח הוא לה'** - הקרבן קרוי פסח על שם

הדלוג והפסיחה שהקב"ה היה מדלג בתי ישראל מבין בתי מצרים וקופץ ממצרי למצרי, וישראל
אמצעי נמלט, ואתם עשו כל עבודותיו לשם שמים. דבר אחר דרך דילוג וקפיצה, זכר לשמו שקרוי פסח
וגם פשק"א [פסח] לשון פסיעה:

דברים פרק טז פסוק ג

לֹא תֹאכַל עָלָיו חֶמֶץ שִׁבְעַת יָמִים
תֹּאכַל עָלָיו מִצּוֹת לֶחֶם עֲנִי כִּי
בְחִפְזוֹן יֵצְאֶת מִאֶרֶץ מִצְרַיִם
לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם יֵצִיְתָךְ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ:

רש"י

לחם עני - לחם שמזכיר את העוני שנתענו במצרים: **כי בחפזון**
יצאת - ולא הספיק בצק להחמיץ וזה יהיה לך לזכרון. וחפזון לא
שלך היה אלא של מצרים, שכן הוא אומר (שמות יב, לג) ותחזק
מצרים על העם וגו': **למען תזכור** - על ידי אכילת הפסח והמצה,
את יום צאתך:

ישעיהו פרק נב פסוק יב

כִּי לֹא בְּחִפְזוֹן תֵּצְאוּ וּבְמִנוּסָה לֹא תֵלְכוּן כִּי הֲלַךְ לְפָנֵיכֶם יְקוֹן וּמֵאֲסָפְכֶם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

ספר צדקת הצדיק - אות א

ראשית כניסת האדם לעבודת ה' צריך להיות בחפזון כמו שמצינו בפסח מצרים שהיה נאכל בחפזון
ולא פסח דורות. מפני שההתחלה לנתק עצמו מכל תאוות עולם הזה שהוא מקושר בהם צריך לשמור
הרגע שמתעורר בו רצון ה' ולחפזו על אותו רגע למהר לצאת מהם אולי יוכל. ואחר כך שוב ילך
במתנות ולאט כדין פסח דורות:

ספר פרי צדיק פסח שני - אות ב

[ב] בזוהר הקדוש (בהעלותך קנב ב') מתמה אי רזא דפסח שלטא בניסן איך יכולין אילין דאסתאבן
למעבד בירחא תניינא דהא איעבר זמניה עיין שם. אך הענין דידוע כי יש ששים רבוא אותיות לתורה
וכנגדם ס' ריבוא נפשות ישראל, וכל נפש מישראל יש לו חלק באותיות התורה, והנה בעת עמדם על הר
סיני והיו כלם כאיש אחד בלב אחד כלו לה' חפצים ומשתוקקים מאד בשמחה רבה לקבל עליהם עול
מלכותו והקדימו נעשה לנשמע לשון שמלאכי השרת משתמשין בו (כמו שאמרו שבת פח ע"ב) היינו כי
אמרו נהיה כמלאכים שלא נוכל לעשות דבר נגד רצונו יתברך כמו המלאך שאין מלאך אחד עושה שתי
שליחות כי לא יוכל לשנות עצמו מתכלית הבריאה שנברא לאותו שליחות, וכמו כן אמרו ישראל גם כן
נעשה רק רצון השם יתברך את אשר יצוה לנו ולא נוכל לעשות שום דבר נגד רצון השם יתברך, ובכח
הדברים האלו ובהתשוקה רבה הזו המשיכו את התורה מן השמים לארץ על ידי משה רבינו ע"ה, והנה
האנשים שהיו טמאים לנפש אדם היו אנשים צדיקים כמו שאמרו בגמרא (סוכה כה.) או שהיו מישאל
ואלצפן או שהיו נושאי ארונו של יוסף, והיו פטורין מן הדין מפסח ראשון מטעם עוסק במצוה ומה
לחצם לקרב לפני משה רבינו ע"ה בצוחה רבה למה נגרע וגו' ומה היה הגרעון מצדם. אך צעקתם היה
כי המה היו משתוקקים מאד לקיים מצות הקרבת הפסח בזמנו בתוך כלל ישראל ועל זה הצר להם
מחד שלא זכו לגשת לקודש בתוך כלל ישראל במועדו, ועל זה השיב להם משה רבינו ע"ה עמדו
ואשמעה וכמו שאמרו (ברכות כו ע"ב) אין עמידה אלא לשון תפלה, היינו התפללו להשם יתברך
מעומק לבבכם על זה ועל ידי הצעקה והתשוקה שלכם תמשיכו דבר ה' אלי כמו שהמשיכו ישראל את
התורה כולה בגודל תשוקתם ועל ידי זה אשמע מה יצוה ה' לכם, וכן היה כי פעלו בתפלתם התחדשות
הדין מהקרבת פסח שני המרמוז כי יש תקוה לכל נפש מישראל אפילו לטמא ושהיה בדרך רחוקה
במזיד שהתרחק עצמו מלגשת אל הקודש ואפילו הכי עושה פסח שני וכמו שאמרו (שבת פט ע"ב) אם
יהיו חטאיכם כשנים הללו שסדורות ובאות מששת ימי בראשית כשלג ילבינו להיות זדונות זכויות
(ונתבאר ל"ג בעו' מא"ב):